

Nicolae VASILE

Retroroman (6)

În subliminalul mediului de afaceri existau niște temeri care nu ieșiseră la iveală în perioada entuziasmului capitalismului primitiv din perioada imediat următoare evenimentelor din 1989, constând în afaceri cu vată de zahăr ars, covrigării etc., dar pe măsură ce înaintam în noua orânduire se prefigurau afaceri de amploare mare și foarte mare, dar și anumite direcții "neortodoxe" precum combinații nelegale ale oamenilor de la putere cu unii afaceriști, crearea de monopoluri prin legi, abuzuri ale justiției asupra unor oameni de afaceri prin influențarea concurenței etc.

Problema începuse să fie conștientizată la toate nivelurile, inclusiv cele științifice și religioase. Odată mă aflu la Academia Română unde avea loc o acțiune științifico-culturală, și anume, Aniversarea a 75 de ani de la înființarea Societății Române de Radiodifuziune. În sală se aflau reprezentanți de frunte ai culturii românești printre care: Eugen Simion, la acea vreme Președintele Academiei Române, Preafericitul Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Excelența Sa Ioan Robu, Arhiepiscop Mitropolit Romano-Catolic, Adrian Păunescu, Cristian Tudor Popescu etc.

Ajunsesem acolo, în numele Camerei de Comerț și Industrie a României, la invitația Președintelui Societății Române de Radiodifuziune din acea vreme, Dragoș Șeuleanu, cu care eram coleg la Cameră, acesta fiind în același timp și vicepreședinte cu probleme de comunicare al importantei reprezentante a mediului de afaceri. Serviciul de Relații Publice îmi pregătise un discurs destul de festiv, dar care, la modul cum decurseseră discuțiile acolo, devenise nepotrivit. Trebuia să improvizez ceva pentru a nu face un deserviciu prezenței mele acolo. Am constatat că antevorbitorii mei căutau o legătură între domeniul pe care îl reprezentau și Radio, în decursul timpului. Trebuia să găsesc și eu, ad-hoc, niște legături între mediul de afaceri și Radio, căruia apariția calculatorului îi redusese mult din piață. Am găsit ceva chiar înainte de a-mi veni rândul la cuvânt:

– Ascultând cuvântările Domniilor Voastre, am căutat să găsesc legături între Radio și mediul de afaceri, pe care îl reprezintă aici. Plecând de la ideea că, în multitudinea de mijloace de comunicare actuale, instituția pe care o sărbătorim astăzi a rămas prietenul bucătăreselor și al șoferilor, aceștia putând să-și vadă liniștiți de treaba lor ascultând radio, putem considera că o bună parte din oamenii de afaceri se pot încadra aici, ei petrecându-și o bună parte din viață în mașină. Am găsit și o legătură instituțională, Comitetul Electrotehnic Român, o instituție al cărei vicepreședinte am onoarea să fiu, a fost înființată tot de către profesorul Dragomir Hurmuzescu, cel care este și fondatorul Radio România. Am văzut o urmă de nedumerire în privirea Preafericitului Teoctist în legătură cu asocierile făcute de mine. Asocierea mediului de afaceri cu atâtea domenii și personalități culturale prezente acolo probabil îl contraria! Am avut o inspirație de moment, printr-o întrebare retorică:

- Dacă tot suntem la capitolul asocierilor, să vedem ce legătură poate fi între mediul de afaceri și religie? Toată lumea ne cere să facem afaceri „ortodoxe”! Și noi vrem, dar ce putem face dacă beneficiarii sunt preponderent catolici sau musulmani!

Am văzut, brusc, o altfel de privire la fiecare dintre personalitățile prezente, fiecare interpretând afirmația mea în felul lui. Am zărit un zâmbet pe fața preafericitului, spunând cu voce scăzută:

- Așa e taică!...

Cu sau fără sens religios, afacerile „neortodoxe” începuseră să apară, iar dacă trăgeai suficient de firul lor, de multe ori ajungeai la un om al puterii. Trecând peste măsura contra curentului luată prin trecerea Registrului Comerțului de la Camera de Comerț la Ministerul Justiției, care era de fapt o naționalizare, diminuarea activității de arbitraj și mediere conducea în plus la ingerința justiției în mediul de afaceri. Se făcuseră doi pași buni în direcția descentralizării activităților guvernamentale, când standardizarea și infrastructura de asigurarea calității fuseseră trecute în mediul neguvernamental prin înființarea ASRO și RENAR. În timpul guvernărilor PSD inițiale au mai existat reminiscențe comuniste în multe dintre decizii, unele având la bază și elemente de corupție, dar partea cealaltă a exagerat asta făcând din țânțar armăsar și a început o campanie anticorupție, folosită atât ca armă politică, dar și ca metodă de a elimina politicieni din opoziție sau oameni de afaceri din tabăra cealaltă. Asta a prins la populație, ca orice măsură care se ia împotriva unora de la vârful puterii.

În perioada respectivă am văzut un studiu internațional, referitor la diferența dintre percepția corupției și corupție, unde România se afla pe primul loc. În aceeași idee se plasează și informația primită de la două reprezentante ale Uniunii Europene, care fuseseră numite pentru coordonarea controlului, economic și juridic, asupra proiectelor contactate de România în programele de finanțare comunitară. Acestea spuneau că în primele șase luni de la aderare, din România au venit la Bruxelles mai multe reclamații decât în toate celelalte țări membre la un loc, fără ca acestea să treacă pe la autoritățile naționale înființate tocmai pentru a desfășura controlul documentației respective. Asta spune ceva și despre calitatea umană a poporului român. De atunci, s-au câștigat multe mandate politice făcând campanie electorală bazată pe lupta anticorupție. Rezultatele economice la nivel național însă nu s-au îmbunătățit, ceea ce înseamnă că nu asta era problema. Personal, cred că prostia este cel puțin la fel de nocivă ca și corupția. În privința fondurilor europene se potrivește zicala *„Dumnezeu îți dă, dar nu îți bagă în traistă”*.

A fost o perioadă de vârf a DNA, când s-a făcut teroare anticorupție nu justiție anticorupție. Am avut ocazia să constat direct atmosfera respectivă în perioada când mergeam pe acolo, ca martor în procesele Camerei de Comerț și Industrie București. Cineva mă sfătuisese, chiar și ca martor, să-mi iau un avocat, că abuzurile de acolo erau la ordinea zilei și oricând se putea să te transformi din

martor în inculpat. Întâmplător, avocata mea avea prenumele Codruța, ca și al șefei DNA. Odată, fiind în sala de așteptare din odioasa instituție, m-a sunat avocata pe telefonul fix de acolo. Am răspuns și în discuția avută i-am pronunțat prenumele, ceea ce a făcut ca zumzetul din sală să dispară brusc, urmând o liniște mormântală, dureroasă în substratul ei. Din păcate, aceea atmosferă era în toată țara.

Mai târziu, o privire retrospectivă m-a condus și spre o altă idee, și anume, că românii de rând trebuia să fie speriați și să nu mai încerce accesarea de fonduri europene, care ar fi trebuit să meargă numai la unii bine aleși. Această idee mi-a fost întărită și de rezultatul unei analize interne făcută asupra pachetelor de informații referitoare la organizarea licitațiilor de proiecte, unde România era țara care introdusese cele mai multe restricții față de cele din documentația de bază venită de la Uniunea Europeană. Poate și asta a condus la rezultatele proaste la capitolul accesare fonduri europene. Poate că ar trebui să fim mai reținuți la criticile privind birocrăția Uniunii Europene și să privim mai atent în curtea noastră. Lipsa de integritate în această problemă a condus, după cum se constată în prezent, la creșterea exagerată a euroscepticismului la noi în țară, transformat în armă politică de cercuri ostile, interne și externe, precum altădată corupția.